

## ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Марія КОВТУН

*Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського,  
Львів, України*

**Вступ.** На сучасному етапі розвитку українського суспільства одним із головних завдань держави є удосконалення системи фізичного виховання студентської молоді, що має велике значення для професійної підготовки майбутніх фахівців, формуванні їх особистісних якостей, а також зміцненні та збереженні їх здоров'я.

Спостерігається критична ситуація, яка склалася зі станом здоров'я молодого покоління, низький рівень фізичної активності студентів і мотивації до занять фізичною культурою, недоліки традиційної системи освіти, що не враховує індивідуальні особливості та інтереси студентів, потреба зміни підходів до фізичного виховання у вишах з урахуванням кращого вітчизняного та світового досвіду.

Проаналізувавши роботи науковців (С. М. Футорний, 2013; Т. Круцевич, Н. Пангелова, 2016; Н. А. Башовець, 2016; А. Огнистий, К. Огніста, 2017; О. А. Баштовенко, 2018), які досліджують сучасні проблеми організації фізкультурно-спортивної діяльності студентів, можна виокремити такі аспекти: неефективність системи освіти в галузі фізичного виховання, необхідність її реформування та вдосконалення, суперечливість нововведених нормативно-правових реформ до світових стандартів та необхідність подальшого вивчення проблеми та її вирішення.

На думку М. Дутчак, О. Андрєєвої, У. Катерини (2018) сьогодні вкрай актуальним є отримання принципово нових знань про особливості міжнародного досвіду залучення студентської молоді до рухової активності та використання їх під час планування та організації фізичного виховання у ЗВО України.

**Мета** – визначити особливості організації фізкультурно-спортивної діяльності студентів в Україні та за кордоном.

**Завдання** – узагальнити закордонний та вітчизняний досвід організації фізкультурно-спортивної діяльності студентів.

**Методи.** Аналіз наукової і методичної літератури, законодавчих та нормативних документів.

**Результати.** У результаті аналізу вітчизняної нормативно-правової бази [8, 10], що регулює галузь фізичної культури і спорту у сфері вищої освіти, можна виокремити такі основні положення: метою фізичного виховання студентської молоді є забезпечення належного рівня рухової активності, сприяння гармонійному розвитку та формуванню здоров'я, виховання потреби до самовдосконалення та вміння застосовувати набуті знання й навички в життєдіяльності; організацію навчально-виховного процесу з фізичного виховання здійснює керівництво навчального закладу у формі секційних, професійно-орієнтованих, індивідуальних та традиційних занять; навчальний процес з фізичного виховання здійснюється в таких формах: навчальні заняття (лекції, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації), самостійна робота, контрольні заходи; фізичне виховання має бути введене в навчальні плани як обов'язкова дисципліна з усіх спеціальностей упродовж усього періоду навчання, за винятком останнього випускного семестру, обсягом 4 години на тиждень.

Дослідження вітчизняних науковців О. А. Баштовенко (2018), П. О. Воліваха (2015), О. В. Попрошаєв, С. Г. Зінченко, Д. О. Каратаєва, С. О. Фішев (2010) свідчать про те, що сьогодні в більшості вишів України заняття з фізкультури проводяться лише на 1 і 2 курсах, а обсяг у навчальних планах скорочений до 2 годин на тиждень. Відповідно до рішень керівництва деяких приватних університетів, заняття з фізкультури навіть не передбачені навчальною програмою. Також серед науковців існує багато суперечливих думок щодо змісту, форм та методів організації фізичного виховання.

Такі автори, як Г. П. Грибан (2012), М. Ричкова (2016), І. Ю. Хіміч (2017), Н. О. Долгова (2017), М. Дутчак, О. Андрєєва, У. Катерина (2018), Є. Імас (2018), С. В. Швець, Т. Г. Омельченко, С. В. Бірючинська (2018), проаналізували особливості фізкультурно-спортивної діяльності у вишах Австралії, Бельгії, Великобританії, Естонії, Іспанії, Китаю, Німеччини, Польщі, Республіки Білорусь, Республіки В'єтнам, Російської Федерації, Словенії, США, Угорщини, Фінляндії, Франції, Швеції та Японії. Узагальнюючи їх дослідження можна зазначити, що процес фізичного виховання студентської молоді у зарубіжних країнах зазвичай проводиться в спортивних секціях та індивідуально, хоча слід зауважити, що в більшості країн Європи фізичне виховання все ж таки є обов'язковою дисципліною і передбачено навчальною програмою. Велика увага приділяється розвитку, студентського спорту та залученню студентів до різних видів рухової активності відповідно до їхніх особистих інтересів.

**Обговорення і висновки.** Проаналізувавши роботи різних дослідників, неможливо дійти до єдиної думки щодо найефективнішої форми організації фізичного виховання студентів.

У процесі реформування вищої освіти в умовах євроінтеграції Україна повинна рівнятися на передовий досвід зарубіжних країн. На жаль, у нашій країні існує низка проблем які заважають повною мірою втілювати ці пропозиції в життя. Однією з основних є відсутність необхідного матеріально-технічного забезпечення галузі, що унеможливує проведення відповідних реформ. Варто зазначити, що низка університетів Європи, які також не мають у своїй власності спортивних споруд, тісно співпрацюють із громадськими організаціями. Тож для поліпшення фізкультурно-спортивної діяльності студентів в Україні необхідно розробити певну стратегію з поступових дій, які б ураховували не лише стандарти освіти, що висуває Болонська система, але й особливості та сучасний економічний, нормативно-правовий стан системи вищої освіти.

**Ключові слова:** фізичне виховання, фізкультурно-спортивна діяльність, студенти, євроінтеграція.

### Список використаних джерел

1. Башавець Н. А. Сучасні особливості педагогічного процесу фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів і рекомендації щодо його вдосконалення / Наталія Андріївна Башавець // Наука і освіта. – 2016. – № 4. – С. 105–111.
2. Баштовенко О. А. Стан освітнього процесу вищої школи в галузі фізичного виховання та здоров'я людини / Баштовенко О. А. // Молодий вчений. – 2018. – № 1(53). – С. 765–769.
3. Воліваха П. О. Викладання фізичної культури у вищих навчальних закладах в світлі реформи вищої освіти [Електронний ресурс] / Воліваха П. О. – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/31\\_NNP\\_2015/Sport/0\\_198110.doc.htm](http://www.rusnauka.com/31_NNP_2015/Sport/0_198110.doc.htm)
4. Грибан Г. П. Методичне забезпечення системи фізичного виховання студентів у зарубіжних країнах / Грибан Г. П. // Наукова скарбниця освіти Донеччини. – 2012. – № 3(12). – С. 114–118.
5. Дутчак М. Зарубіжний досвід організації фізичного виховання студентів країн, які мають високий рівень залучення населення до оздоровчої рухової активності / Мирослав Дутчак, Олена Андрєєва, Уляна Катерина // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2018. – № 3. – С. 49–58.
6. Круцевич Т, Пангелова Н. Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах / Круцевич Тетяна, Пангелова Наталія // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2016. – № 3. – С. 109–114.

7. Попрошаєв О. Фізичне виховання в контексті інтеграції в загальноєвропейський освітній простір [Електронний ресурс] / Попрошаєв О, Білик О, Островський М. // Спортивна наука України. – 2015. – № 2(66). – С. 36–43. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/9705/1/310-640-1-SM.pdf>

8. Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах від 10.03.2006 № 4.

9. Хіміч, І.Ю. Європейський досвід організації фізичного виховання студентів ВНЗ / І.Ю. Хіміч // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт : зб. наук. пр. – Київ, 2017. – Вип. 3 К (84). – С. 492–495.

10. Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах : лист Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015 № 1/9–454.